

هنرمندان از ظرفیت های حرکت زائران پیاده حضرت رضا^(ع) برای ساخت آثار مستند و سینمایی می گویند

الگوسازی رسانه ای از یک خدمت صادقانه

الهام ظریفیان

گزارش روز

دهه آخر صفر برای ما مشه‌دی‌ها:از این‌نظر‌که‌میزبان زائران‌پیاده‌امام‌رضا^(ع)‌هستیم، ایام‌ویژه‌ای‌است. از‌روزها و هفته‌ها‌قبل از‌شهادت‌امام‌رضا^(ع)‌ زائرانی‌از شهرها و‌روستاهای‌دور و‌نزدیک، پیاده‌پا‌در مسیری‌می‌گذارند‌که‌به‌مرقد‌مطهر‌امام‌رفوف منتهی‌می‌شود. این‌رویداد‌در‌سال‌های‌گذشته با‌افزایش‌توجه‌ها‌به‌پیاده‌روی‌اربعین، ابعاد و‌وسعت‌بیشتری‌پیدا‌کرده‌است و‌توجه‌بیشتر هنرمندان و‌فیلم‌سازان‌را‌برای‌ساخت‌آثار تصویری‌مستند و‌داستانی‌به‌خود‌جلب‌کرده‌است. در‌گزارش‌زیر‌به‌سراغ‌دو‌فیلم‌ساز و‌یک پژوهشگر و‌مردم‌نگار‌رفته‌ایم و‌از‌آن‌ها‌در‌بارۀ ظرفیت‌هایی‌که‌این‌رویداد‌برای‌ساخت‌فیلم و‌مستند‌دارد، پرسیده‌ایم.

● ترویج فرهنگ میزبانی به کمک هنر و رسانه

حسین کمیلی فعالی فرهنگی است که در سال های قبل تجربه‌ای مردم نگارانه از میزبانی مردم یک محله (در محدوده جاده سرخس) از زائران پیاده امام رضا^(ع) دارد، تجربه‌ای که به زودی قرار است تبدیل به یک مستند تصویری شود. او در ابتدا به مقایسه پیاده روی اربعین و پیاده روی دهه آخر صفر به قصد زیارت مرقد امام رضا^(ع) از منظر ظرفیت های مستند و سینمایی اشاره می کند و می گوید: اینکه کمتر به این ظرفیت ها در دهه آخر صفر توجه شده است، شاید به این خاطر است که روایات کمتری درباره پیاده روی دهه آخر صفر وجود دارد. این رویداد ممکن است رونقی مانند پیاده روی اربعین نداشته باشد، ولی به هر حال اصل زیارت حضرت رضا^(ع) توصیه شده است و خدمت به زائران حضرت اهمیت زیادی دارد که یک نمود آن خدمات رسانی به زائران پیاده است و در پنج سال اخیر چند برابر شده است، چنان که گفته می شود، عدد زائران پیاده امام رضا^(ع) در دهه آخر صفر از ۱۰۰ هزار نفر به ۵۰۰ هزار نفر در پنج شش سال اخیر رسیده است. این مسئله ظرفیت خوبی ایجاد می کند. البته شاید آن تنوع زائران اربعین را در اینجا نداشته باشیم، چون در دهه آخر صفر بیشتر زائران از شهرهای اطراف مشهد می آیند، ولی جذابیت های ویژه ای وجود دارد. او می افزاید: در این مسیر روستاییان، کودکان، نوجوانان، جوانان، سال خوردگان و زنان حضور جدی دارند. این حضور ظرفیت های تصویری خوبی ایجاد کرده است. در بعضی جاها ظرفیت های انباشته ای وجود دارد، مثلا موبک هایی که چندین سال است در این ایام برپا می شوند و پر از خاطرات جالب و به قول گردانندگانشان عنایات و توجهات غیبی اندو جذبات های زیادی برای به تصویر کشیده شدن دارند. به نظر او در مشهد روحیه خدمت رسانی به زائر به خاطر سیاست های شهری در پیش گرفته شده در سال های گذشته آسیب دیده است و از این رو برای ترمیم این باور بیش از گذشته به کار رسانه ای درباره پیاده روی دهه آخر صفر نیاز داریم. این پژوهشگر تأکید می کند: باید تا می توانیم درباره خدمت صادقانه به زائر تولیدات رسانه ای داشته باشیم و این موضوع را برجسته کنیم تا کم کم الگوسازی شود و دیگران هم به این سمت بشتابند. متأسفانه شهر ما به سمتی رفته است که به زائر بیشتر به عنوان منبع درآمد نگاه می شود تا یک عامل خدمت. اگر بخواهیم این نگاه را تغییر بدهیم، باید هنر و رسانه به کمک بیایند. به نظر یکی از بهترین سوره هایی که می تواند به این مهم کمک کند همین زائر پیاده حضرت رضا^(ع) است. کمیلی به هم افزایی هوشمندانه بین هنرمندان

و مسئولان فرهنگی برای دستیابی به این هدف اشاره می کند و می گوید: اگر هنرمندان خودشان در این تجربه حضور پیدا کنند، کم کم و با نگاه خاص و هنری خودشان می توانند سوره های این چنینی را پیدا کنند. لازمه اش این است که اصحاب هنر و رسانه خودشان در این موقعیت ها حضور پیدا کنند. اما لازم است سیاست گذاری های خاص فرهنگی هم از سوی برنامه ریزان و متولیان فرهنگی صورت بگیرد. شهرداری و آستان قدس رضی از این موضوع استقبال می کنند ولی کافی نیست و همه سازمان ها باید پای کار بیایند. باید چند کار فاکر تولید شود که برای مردم خوشایند باشد تا این مسئله کم کم در سال های بعد تبدیل به مطالبه شود.

● فرصتی بی نظیر برای فیلم سازان

حسن آخوندپور، کارگردان، فیلم نامه نویس و تهیه کننده مشه‌دی، هم بر ارزش افسزوده ای که تولیدات هنری مربوط به راهپیمایی دهه آخر صفر می تواند برای هنرمندان داشته باشد، تأکید می کند. او می گوید: درست است که راهپیمایی اربعین به دلیل وسعت جهانی ای که دارد بیشتر مورد توجه قرار گرفته است، ولی شاید از آن طرف هم به شدت مورد همه راهپیمایی دهه آخر صفر به این دلیل که داخل ایران است. برای خیلی ها که شرایط مسافرت به خارج از کشور را ندارند، دردسترس تر است.

همچنین شرایط خدمات شهری در مشهد با شهرهایی مانند کربلا و نجف قابل مقایسه نیست و کسانی که به هردلیلی نمی توانند به آن راهپیمایی بروند، اینجا می توانند فیض معنوی ببرند. به باور این هنرمند رویداد راهپیمایی زائران پیاده امام رضا^(ع) در دهه آخر صفر ظرفیت های دراماتیک زیادی دارد ولی تأکید می کند که انجام کار رسانه ای با این موضوع باید با تدبیر و هوشمندی همراه باشد. آخوندپور می گوید: نباید در حمایت از این رویداد به گونه ای عمل شود که راهپیمایی اربعین تحت الشعاع قرار بگیرد. هر مکان قدسی که آدم ها برای زیارت به آنجا می روند حال و هوای خودش را دارد. زمانی که به عراق و نجف می رویم، یک طور حال و هوای قدسی داریم و وقتی که به کربلا می رویم طوری دیگر. با اینکه همه در یک کشور هستند، حال و هوای آن ها فرق می کند. همین حس درباره قم و مشهد هم ممکن است وجود داشته باشد. در هرکدام از این شهرها مدل زیارت و حس و حالی که از زیارت می بریم، متفاوت است. هنرمندان می توانند

با نمایش حس و حال زائران پیاده حضرت رضا^(ع) به این رویداد وسعت ببخشند. کارگردان سریال «عشق کوفی»، به ظرفیت های بی نظیری که به واسطه حضور زائران پیاده در مسیر منتهی به مشهد برای هنرمندان ایجاد می شود، اشاره می کند و می گوید: هرجایی که انسان هست، موضوعاتی مانند عشق، نفرت، همدلی و... هم وجود دارند و فیلم سازها می توانند این موضوعات را دستاویز ساخت اثر هنری قرار دهند. این موضوعات را شیره یی از شهرهای مختلف کشور به سمت مشهد با این وسعت صورت می گیرد، می توان دست مایه های زیادی در آن برای پرداختن به مسائل انسانی پیدا کرد و این یک فرصت بی نظیر را برای فیلم سازان فراهم می کند.

این هنرمند که خود تجربه ساخت یک مستند با نام «یک قدم مانده تا بهشت، درباره زائران پیاده امام رضا^(ع)» را به عنوان تهیه کننده

در کارنامه دارد، توجه هم زمان جامعه هنری و برنامه ریزان فرهنگی را برای خلق آثار تصویری ماندگار از این رویداد ضروری می داند و تأکید می کند: اگر خود فیلم سازها در مسیر پیاده روی دهه آخر سفر حضور پیدا کنند ولی سازوکاری برای ساخت فیلم فراهم نشود، اثری تولید نمی شود. همین طور اگر مدیران و مسئولان تبلیغ کنند و بخواهند کاری انجام دهند، ولی فیلم سازها پای کار نباشند، باز هم تولید اتفاق نمی افتد. شهرداری و آستان قدس به عنوان میزبانان اصلی همیشه دغدغه داشته اند که این راهپیمایی را در قالب آثار تصویری پوشش دهند. هنرمندا هم دوست دارند کاری در این حوزه بسازند ولی باید تعامل جدی بین آن ها به وجود بیاید. وی افزود: باید سازوکاری ایجاد شود که در نتیجه آن تأمین اعتبار برای ساخت چندین اثر در قالب های مختلف فراهم شود و طی چندین سال کارهای مختلفی بیرون بیاید. خود من طرح سریالی با این موضوع را هم سه سال پیش به صداوسیما و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارائه دادم ولی خیلی مورد توجه قرار نگرفت.

● سفارش تولید مستند به فیلم سازان

هاشم مسعودی، دیگر هنرمند مشه‌دی، هم بر ضرورت انجام پژوهش قبل از ساخت هر اثر هنری در حوزه زائران پیاده حضرت رضا^(ع) تأکید می کند. این کارگردان می گوید: اگر بخواهیم صرفا به ظاهر این اتفاق بپردازیم، تنها می توانیم آثار کلیپی و

چند نماز مستند، یک فیلم ماندگار، بهشت، به تهیه کنندگی آخوندپور

تیزری تولید کنیم، ولی اگر بخواهیم یک کار عمیق و اثرگذار بسازیم، باید به درون آدم هایی توجه کنیم که این مسیر را طی می کنند. هرکدام از این آدم ها قصه ای دارند، زنی که از شهری دور می آید، مردی که گوسفندهایش را گذاشته و آمده، فردی روستایی که خانه اش در بین راه است و دارایی اندکش را برای زائران پیاده خرج می کند، هرکدام، درونیات و قصه های خاص خودشان را دارند که در این ایام به زیارت حضرت رضا^(ع) و پیاده روی زائران گره می خورند. کارگردان مستندهای «جهاد در مدار جاده، و آنجا سپیده دم، تأکید می کند: تولیدات رسانه ای در این موضوع نباید محدود به چند روز منتهی به شهادت حضرت رضا^(ع) باشد. از سال قبل باید سوره یابی و درونیات و قصه های این آدم ها احصا شده باشد. آثاری که به درون آدم های پرازند، ماندگار می شوند، مانند مستند «سلام بر علی، پسر موسی»

به کارگردانی امین قدمی که تجهیزات ویژه ای در ساخت آن به کار گرفته نشده ولی در آن سوره و پرداخت سوره به درستی صورت گرفته و باعث شده است این مستند به اثری ماندگار در این حوزه تبدیل شود. متأسفانه در این سال ها سازمان ها خیلی به دنبال ارائه گزارش کار رفته و به کمیت فکر کرده اند. از همین الان باید برای سال آینده و حتی سال های بعد کار کرد، باید به فیلم سازان سفارش داد که در این ایام به سوره یابی و شخصیت شناسی و رفتارسنجی زائران پیاده بپردازند تا بتوانند در سال های بعد فیلم برداری را شروع کنند. مدل دبیرخانه ای و

جشنواره ای در این موضوع خیلی جواب نمی دهد، بلکه باید به صورت سفارش اثر جلو رفت تا جریان شکل بگیرد. وقتی جریان شکل گرفت، راه خود را پیدا می کند.

این هنرمند تأکید می کند: برای تولید اثر از چنین حرکتی باید برنامه ریزی داشته باشیم. متأسفانه معمولاً از ظرفیت های اطرافمان، به ویژه ظرفیت های بومی، مذهبی و هویتی به درستی استفاده نمی کنیم. در این رویداد افراد از اقصی نقاط کشور به اینجا می آیند. این تلاقی فرهنگ ها و هویت های مختلف در یک نقطه و حول زیارت امام رضا^(ع) خیلی مهم است ولی نکته ای که در این مورد وجود دارد این است که کارها باید متنوع باشند و همه آثار به صورت مستقیم به پیاده روی اشاره نکنند.

او می افزاید: چهار سال است روی مستندی در این حوزه کار می کنم. موضوع این مستند درباره پیرزنی است که شخصیت عجیبی دارد و بخشی از قصه های زندگی اش به حضرت رضا^(ع) گره می خورد. این مستند اکنون در مرحله تدوین قرار دارد و امیدوارم امسال آماده شود.

هاشم مسعودی:
تلاقی فرهنگ ها و هویت های مختلف حول زیارت امام رضا^(ع) خیلی مهم است ولی کار باید متنوع باشند و همه آثار به صورت مستقیم به پیاده روی اشاره نکنند

حسن آخوندپور:
راهپیمایی دهه آخر صفر به سمت مشهد می تواند دست مایه های زیادی برای پرداختن به مسائل انسانی داشته باشد و این یک فرصت بی نظیر را برای فیلم سازان فراهم می کند

ایستگاه خبر

خراسان رضوی به دنبال افزایش سینما

تمرکز دولت سیزدهم در عرصه سینمای خراسان رضوی بر افزایش سالن های سینمایی، به ویژه در شهرستان ها بوده است. در چند سال گذشته ساخت پردیس های سینمایی در مجتمع های تجاری مشهد رونق گرفته است و فعالان

بخش خصوصی با نهادهایی مانند شهرداری به سمت احیای سینماهای از بین رفته یا تعطیل شده شهرستان ها رفته اند. به گفته مسئول گروه سینمایی و سمعی بصری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی، تعداد سینماهای استان از ابتدای سال ۱۴۰۰ تا پایان شش ماه اول سال ۱۴۰۲ به میزان ۱۰۰ درصد افزایش یافته است. سوسن محمدزاده به ایرنا گفت: در این مدت تعداد سالن های سینما ۷۹ درصد و تعداد صندلی های سینما در خراسان رضوی ۵۳ درصد افزایش داشته است. در مجموع خراسان رضوی تا سال ۱۴۰۰ هفت باب سینما با ۴۳ سالن و ۶ هزار و ۷۵ صندلی داشته است که اکنون این تعداد به چهارده باب سینما با ۷۷ سالن و ۹ هزار و ۲۷۱ صندلی تبدیل شده است. مسئول گروه سینمایی و سمعی بصری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی سینماهای کنونی مشهد را شامل پردیس اطلس با دوازده سالن و ۱۰۵۸ صندلی، پردیس سینمایی گلشن با چهار سالن و ۳۳۸ صندلی، پردیس سینمایی سیمرغ با پنج سالن و ۱۲۲۰ صندلی، پردیس سینمایی هویزه با هشت سالن و ۱۱۴۶ صندلی، سینما آفریقا با سه سالن و ۹۴۴ صندلی، پردیس سینمایی برفی با شش سالن و ۳۶۰ صندلی، پردیس سینمایی پارک بازار با هشت سالن و ۸۲۷ صندلی، پردیس سینمایی مهر کوهسنگی با ۹ سالن و ۷۹۸ صندلی ذکر کرد. بنا به گزارش سامانه مدیریت فروش و اکران سینما «سمفا»، امسال پرفروش ترین فیلم های خراسان رضوی به ترتیب «فسیل»، «شهرهرت، و «آهنگ دونفره، بوده اند.

اخبار هنری مشهد

«بدون قرار قبلی» در ایتالیا

فیلم سینمایی «بدون قرار قبلی» به کارگردانی بهروز شعبی، فیلم ساز مشه‌دی، در ادامه حضورهای بین المللی خود، این بار در بخش مهاجرت و مهاجران بیست و ششمین دوره جشنواره مذهب امروز ترنتو ایتالیا به نمایش در

می آید. جشنواره مذهب از تاریخ سیزدهم تا بیستم سیستم برابر با بیست و دوم تا بیست و نهم شهریور در ترنتو ایتالیا برگزار می شود. «بدون قرار قبلی» در جشنواره های جهانی نظیر جشنواره «داکا»ی بنگلاداش، «صوفیامار» بلغارستان، جشنواره بین المللی فیلم مسکو در روسیه، جشنواره بین المللی فیلم ونکوور در کانادا، جشنواره بین المللی «چنا»ی هند و جشنواره بین المللی فیلم «مبیسک» در بلاروس، «کازان» روسیه و... حضور داشته است که موفق به دریافت جایزه از جشنواره های فیلم مسکو و کازان روسیه شده است.

سینماهای مشهد در ۳ روز آخر ماه صفر تعطیل اند

بر اساس اعلام رئیس گروه امور سینمایی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی، سینماهای مشهد در سه روز آخر ماه صفر تعطیل اند. به گزارش شهرآر، «سوسن محمدزاده»، رئیس گروه امور سینمایی اداره کل فرهنگ و ارشاد

اسلامی خراسان رضوی، در تشریح برنامه تعطیلی سینماهای مشهد در روزهای پایانی ماه صفر گفت: مطابق برنامه اعلام شده به مدیران سینماهای استان خراسان رضوی، سالن های سینما در ایام رحلت پیامبر اعظم^(ص)، امام حسن مجتبی^(ع) و امام رضا^(ع) از اذان مغرب روز چهارشنبه، ۲۲ شهریور، تا پایان روز شنبه، ۲۵ شهریور، تعطیل اند. وی خاطرنشان کرد: تا پایان ماه صفر، فیلم های کمدی در هیچ یک از سینماهای استان اکران نخواهند شد. محمدزاده افزود: از یکشنبه، ۲۶ شهریورماه، نیز فعالیت سینماها به روال عادی بازمی گردد و فیلم ها بر اساس برنامه برای مخاطبان اکران می شود.

چارسوق هنر

مجموعه انیمیشن «گروه فریاد» آماده پخش شد

مجموعه انیمیشن «گروه فریاد»، تازه ترین محصول مرکز انیمیشن سوره که در ۳۲ قسمت ده دقیقه ای تولید شده است، با پایان مراحل صداگذاری آماده پخش از تلویزیون شد. «گروه فریاد»، که برای رده سنی نونهالان طراحی و ساخته شده است، برای پخش در نیمه دوم امسال از شبکه کودک آماده خواهد شد. این مجموعه به تهیه کنندگی یوسف بچاری، داستان همراهی آقای فریاد، معلم ورزش مدرسه، و شاگردانش برای حل مشکلات شهر و محله است.